

Gemeente
Haarlem

Actieprogramma Circulaire Economie 2023 t/m 2025

Publieksversie

Samenvatting

In een circulaire economie kunnen grondstoffen steeds opnieuw gebruikt worden en wordt verspilling zo veel mogelijk voorkomen. We gebruiken grondstoffen voor voedsel, kleding en spullen, maar ook om te bouwen, reizen en wonen.

De winning en verwerking van grondstoffen veroorzaakt 90% van het mondiale biodiversiteitsverlies, 90% van de waterschaarste en 50% van de broeikasgas-emissies. Als iedereen dezelfde grondstofvoetafdruk als een gemiddelde Nederlander zou hebben zijn er op dit moment 3,6 aardbollen nodig. Dit moet anders.¹

Als we geen vlees eten scheelt dit 66% van de impact die ons voedsel heeft op het klimaat.² Een spijkerbroek minder scheelt 8000 liter water³ en het gebruik van een tweedehands telefoon scheelt 85% van de impact omdat er een telefoon minder geproduceerd hoeft te worden.⁴

Sociale transitie: Iedereen doet mee

Iedereen moet mee kunnen doen in de transitie naar een circulaire economie. Dit is niet vanzelfsprekend. Als we in het gebruik van onze grondstoffen binnen de grenzen van de aarde blijven maar grondstoffen daardoor niet voor iedereen toegankelijk zijn creëren we een nieuw probleem. Eerlijker omgaan met welvaart moet daarom een focuspunt zijn in een circulaire economie.

Financiële transitie: Brede Welvaart

Onze huidige innovatiemodellen zijn gericht op snelle groei in plaats van systeemverandering. In een circulaire economie is er eerlijke handelingsruimte voor duurzaam en circulair ondernemen. Dit betekent onder andere dat we onze welvaart niet lang er meten met het Bruto Binnenlands Product, maar aan Brede Welvaart, met aandacht voor behoud van natuurlijke hulpbronnen en rechten voor mens en dier.

Het belang van bewustwording

Zonder bewustwording geen gedragsverandering. Om de transitie te laten slagen hebben we iedereen nodig. Haarlem neemt ondernemers, bewoners en samenwerkingspartijen mee om draagvlak te creëren om als maatschappij veranderingen door te voeren ten behoeve van de leefbaarheid van de samenleving.

Doelen t/m 2025

Eigen organisatie

- ✓ Duurzaamheidsdoelen zijn opgenomen in de Duurzaamheidsbegroting
- ✓ 50% van de inkoop van producten, goederen en diensten is circulair
- ✓ 50% van de Grond Weg en Waterwerken (GW) wordt circulair uitgevraagd
- ✓ Haarlem is gecertificeerd op trede 5 van de CO₂-prestatieladder

Bouw

- ✓ 20% van de woningbouw in de MRA is in Houtbouw gerealiseerd (Green Deal Houtbouw)
- ✓ 50% van externe bouwprojecten heeft inzichtelijke materiaalstromen
- ✓ Werken aan grondstoffenhub met onderhoudspartners
- ✓ Realisatie circulaire bouwmarkt i.s.m. ondernemers uit de regio

Textiel

De gemeente heeft 30% van de Haarlemmers en ondernemers bereikt via projecten en campagnes over een circulaire textielketen:

- ✓ Minder textiel en van betere kwaliteit
- ✓ Meer hergebruik en recycling
- ✓ Meer gescheiden inzameling van textiel

Voedsel

De gemeente heeft 30% van de Haarlemmers en ondernemers bereikt via projecten en campagnes overeen circulair voedselsysteem:

- ✓ Meer plantaardig voedsel
- ✓ Zo lokaal mogelijk produceren en consumeren
- ✓ Voorkomen en verminderen van voedselverspilling

Consumptiegoederen

De gemeente heeft 30% van de Haarlemmers en ondernemers bereikt via projecten en campagnes over een circulaire consumptiemaatschappij:

- ✓ Bewust en lokaal consumeren
- ✓ Hergebruik van spullen
- ✓ Aandacht voor repareren, delen, ruilen en lenen

Haarlem wil versnellen en opschalen

Om in 2040 een circulaire stad te zijn is het nodig om te versnellen, intensiveren en op te schalen. Haarlem focust zich op vijf actielijnen: voedsel, textiel, consumptiegoederen, bouw en eigen organisatie. Per actielijn is gedefinieerd waar het probleem zit, welke acties de meeste impact hebben en welke rol Haarlem pakt om een positieve bijdrage te leveren aan de circulaire transitie van de keten.

Samen met de stad, de regio, het Rijk en Europa

Circulariteit gaat over een hele keten. Deze systeem- en gedragsverandering houdt niet op bij de grenzen van Haarlem. Daar is samenwerking voor nodig:

- Haarlem zet samen met de stad circulaire projecten op en stimuleert initiatieven en ondernemers om gezamenlijk te versnellen.
- Haarlem is actief betrokken bij de inzet op circulaire economie vanuit de MRA, onder meer als bestuurlijk trekker.
- Circulariteit is lastig te meten. In 2023 ontwikkelt het Rijk een landelijk monitoringskader waar Haarlem op zal aansluiten.
- Haarlem heeft actieve samenwerkingsverbanden in Europa en intensificeert de inzet van lobby.

1 [Nationaal Programma Circulaire Economie 2023-2030, Rijksoverheid](#)

2 Babette Porcelijn, De verborgen impact, 2016, Volt

3 [Reshare, Denim Deal](#)

4 Babette Porcelijn, De verborgen impact, 2016, Volt

Eigen organisatie: Op weg naar een duurzame organisatie

In een duurzame organisatie wordt duurzaamheid bij elke beleids- en investeringsbeslissing meegewogen (energietransitie, circulaire economie, klimaatadaptatie).

Acties 2023 t/m 2025

Doel 2025

Acties 2023 t/m 2025

Duurzaamheidsdoelen worden onderdeel van de **Duurzaamheidsbegroting**:

- Ø Bij elke beleids- en investeringsbeslissing wordt duurzaamheid meegewogen
- Ø Milieu afdruk en CO₂-afdruk van het fysieke domein wordt bepaald
- Ø Milieubelasting wordt gekwantificeerd bij projecten

Grondstoffen worden lokaal verwerkt en hergebruikt:

- Ø Haarlemse stadsbomen worden zoveel mogelijk hoogwaardig en waar mogelijk lokaal verwerkt
- Ø Gebruik van circulaire verkeersborden wordt opgeschaald (start kenaupark)
- Ø Er wordt gebruikt gemaakt van moeilijk recyclebaar plastic voor straatmeubilair, dit doet de gemeente vanuit inkoop voor minstens één project (MRA afspraak)

- Ø Duurzaamheidsdoelen zijn opgenomen in de Duurzaamheidsbegroting
- Ø 50% van de inkoop van producten, goederen en diensten is circulair
- Ø 50% van de Grond Weg en Waterwerken (GWW) wordt circulair uitgevraagd
- Ø Haarlem is gecertificeerd op trede 5 van de CO₂-prestatieladder

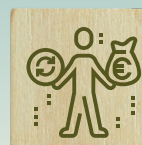
Leerprogramma Duurzaamheid:

- Ø De organisatie wordt opgeleid via het leerprogramma Duurzaamheid

Intensiveren circulariteit in eigen bedrijfsvoering:

- Ø Inkoop van producten, goederen en diensten wordt 50% circulair uitgevraagd (MRA afspraak)
- Ø Meer lokaal en plantaardig voedsel, inzet op 65% plantaardig en 35% dierlijk
- Ø Invoer herbruikbare bekken, zo lokaal mogelijk
- Ø Keukenafval wordt gescheiden en lokaal verwerkt
- Ø Verbeteren afvalscheiding op eigen locaties

Circulaire principes subsidies:

- Ø Circulaire principes worden opgenomen bij het toekennen van subsidies

Wat is een duurzame organisatie?

- Ø 100% circulaire inkoop
- Ø Duurzaamheid is onderdeel van de begroting en investeringsbeslissingen
- Ø Bedrijfsvoering is circulair
- Ø Haarlemse grondstoffen worden lokaal (her)gebruikt

Samenwerking en kennisdeling 2023 t/m 2025:

- Ø Haarlem versterkt positie binnen landelijke netwerken
- Ø Structurele landelijke en Europees gerichte subsidie strategie op het gebied van circulariteit
- Ø Verbonden partijen hebben een rapportageplicht over hun duurzaamheidsdoelen
- Ø Haarlem leert van Europese voorbeelden en implementeert deze waar mogelijk

Bouw: Op weg naar een circulaire bouwconomie

In een circulaire bouwconomie wordt voorzien in de behoefte aan huisvesting en infrastructuur zonder daarbij de draagkracht van de aarde te overschrijden. Er wordt naar de hele keten gekeken. Uitputting van grondstoffen, CO₂-uitstoot, vervuiling en biodiversiteitsverlies in de tijd of elders wordt hierin ook meegerekend.

Acties 2023 t/m 2025

Doel 2025

Acties 2023 t/m 2025

Haarlem start en intensiveert **samenwerkingen en projecten**:

- Ø Haarlem verstevigt netwerk met koplopers
- Ø Haarlem gaat uit van het convenant Toekomstbestendige woningbouw MRA. Dit convenant werkt samen met het 'nieuwe normaal' van Cirkelstad
- Ø Gemeente en corporaties verdiepen samen de mogelijkheden voor circulair bouwen om aan te sluiten bij de landelijke ambitie van 50% minder grondstoffen in 2030. Er wordt ervaring opgedaan in de projecten Bavodorp en Rozenprieel
- Ø Haarlem gaat in eigen bouwopgaven uit van het convenant Toekomstbestendige woningbouw MRA. Voor eigen projecten streven we naar niveau Goud. Voor projecten van derden streven we naar minimaal niveau Zilver

- Ø 20% van de woningbouw in de MRA is in Houtbouw gerealiseerd (Green Deal Houtbouw)
- Ø 50% van externe bouwprojecten heeft inzichtelijke materiaalstromen
- Ø Werken aan grondstoffenhub met onderhoudspartners
- Ø Realisatie circulaire bouwmarkt i.s.m. ondernemers uit de regio

Stimuleren **circulaire verbouwing** inwoners:

- Ø Circulair verbouwadvies wordt onderdeel Duurzaam Bouwen Loket

Circulaire bouwmarkt:

- Ø Verkennen mogelijkheden circulaire bouwmarkt met materialen voor ondernemers

Gezamenlijke **grondstoffenhub**:

- Ø Afspraken gemaakt met nieuwe onderhoudspartners over hergebruik van materialen waarin we werken aan het realiseren van een gezamenlijke hub voor grondstoffen

Haarlemmers aanzetten tot actie:

Haarlem voert campagne om een circulaire consumptiemaatschappij te stimuleren

Wat is een circulaire bouwconomie?

- Ø Materiaalstromen zijn inzichtelijk om hergebruik mogelijk te maken
- Ø Gebruik circulaire bouwmaterialen en grondstoffen, zo lokaal mogelijk
- Ø Hergebruik en recycling van materialen en grondstoffen
- Ø Vervoer materialen is CO₂-neutraal

Samenwerking en kennisdeling 2023 t/m 2025:

- Ø Deelname regionaal netwerk Cirkelstad, leernetwerk convenant Houtbouw en het convenant Toekomstbestendige woningbouw MRA
- Ø Deelname MRA werkgroepen Circulaire gebiedsontwikkeling, Klimaatbestendig beheren en het platform Bouwen en Wonen
- Ø Haarlem leert van Europese voorbeelden en implementeert deze waar mogelijk

Textiel: Op weg naar een circulaire textielketen

In een circulaire textielketen worden materialen hoogwaardig (her)gebruikt. Arbeidsomstandigheden in productielanden zijn sterk verbeterd en productie- en verwerkingsprocessen zijn schoon.

Acties 2023 t/m 2025

Doel 2025

30%

Acties 2023 t/m 2025

De gemeente heeft 30% van de Haarlemmers en ondernemers bereikt via projecten en campagnes over een circulaire textielketen:

- ✓ Minder textiel en van betere kwaliteit
- ✓ Meer hergebruik en recycling
- ✓ Meer gescheiden inzameling van textiel

Haarlem start en intensiveert **samenwerkingen en projecten**:

- Ø Uitbreiding Koplopergroep Circulair Textiel
- Ø Lokale en regionale uitwerking van de Uitgebreide Producenten-verantwoordelijkheid (MRA)

Meer **inzameling en hergebruik** van textiel:

- Ø Van 4 naar 8 kilo per inwoner
- Ø Samenwerking met Continuering Afvalscheiding (CAS)
- Ø Haarlem zoekt naar aansluiting binnen de MRA op het gebied textielsortering en -verwerking (binnen de huidige contracten met partners)

Haarlemmers aanzetten tot actie:

Haarlem voert campagne om een circulaire textielketen te stimuleren

Wat is een circulaire textielketen?

- Ø Minder textiel
- Ø Betere kwaliteit voor een lange levensduur
- Ø Zo lokaal mogelijk produceren en consumeren
- Ø Meer hergebruik, inzameling en recycling van textiel

Samenwerking en kennisdeling 2023 t/m 2025:

- Ø Deelname Haarlem aan de MRA werkgroep Circulair Textiel
- Ø Haarlem start lobby i.s.m. partners en de MRA om bedrijven in de textielketen te bewegen naar circulair werken

Voedsel: op weg naar een circulair voedselsysteem

In een circulair voedselsysteem produceren en consumeren we voedsel binnen de draagkracht van de aarde. Het productieproces, het transport en het verpakken van voedsel, horen hier ook bij.

Haarlemmers aanzetten tot actie:

Haarlem voert campagne om een circulair voedselsysteem te stimuleren

Wat is een circulair voedselsysteem?

- ✓ Minder dierlijke producten, meer plantaardig
- ✓ In Nederland produceren en consumeren
- ✓ Voedselverspilling tegengaan

Samenwerking en kennisdeling 2023 t/m 2025:

- ✓ Haarlem deelt kennis en ervaring met ondernemers, kennisinstituten en overheden
- ✓ Haarlem werkt aan een sterkere lobby richting het Rijk om plantaardig voedsel te stimuleren
- ✓ Haarlem zet lobby en belangenbehartiging in voor 0% BTW op groente en fruit
- ✓ Haarlem leert van Europese voorbeelden en implementeert deze waar mogelijk

Consumptiegoederen: Op weg naar een circulaire consumptiemaatschappij

Consumptiegoederen zijn alle spullen die we consumeren. Zoals de inrichting van je huis, elektronica, gereedschap en huishoudelijke apparaten.

Acties 2023 t/m 2025

Doel 2025

30%

Acties 2023 t/m 2025

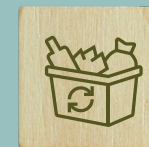
De gemeente heeft 30% van de Haarlemmers en ondernemers bereikt via projecten en campagnes over een circulaire consumptiemaatschappij:

- ✓ Bewust en lokaal consumeren
- ✓ Hergebruik van spullen
- ✓ Aandacht voor repareren, delen, ruilen en lenen

Haarlem start en intensiveert **samenwerkingen en projecten:**

- Ø Impact ondernemers en platform Haarlemse winkels
- Ø Stimuleren deeleconomie, zoals de speelgoedbank en BUUV

Oprichten **Ambachtsnetwerk:**

- Ø Kringloopcontainer op het milieuplein i.s.m. Spaarnelanden
- Ø Inzameling van boeken, elektronica, speelgoed en textiel via de recycletas i.s.m. Continuering Afvalscheiding (CAS)
- Ø Reparatiemogelijkheden worden in de stad zichtbaar gemaakt en uitgebreid
- Ø Ingezamelde spullen en grondstoffen worden lokaal hergebruikt

Haarlemmers aanzetten tot actie:

Haarlem voert campagne om een circulaire consumptiemaatschappij te stimuleren

Wat is een circulaire consumptiemaatschappij?

- Ø Minder spullen
- Ø Repareer, deel, leen, ruil of tweedehands
- Ø Producten zijn circulair geproduceerd en herbruikbaar
- Ø Lokaal en bij impact ondernemers

Samenwerking en kennisdeling 2023 t/m 2025:

- Ø Start lobby richting het Rijk om de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) uit te breiden en materialen en grondstoffen op te nemen in de ecodesign-richtlijn van Europa

Colofon

Het Actieprogramma Circulaire Economie 2023 t/m 2025 is opgesteld door de gemeente Haarlem

Fotografie:
o.a. door Pixabay, Shutterstock

Vormgeving:
Sander Schaper, Studio Swanink (mits anders aangegeven)

Contact:
circulair@haarlem.nl